

פְּרִשְׁת קָרַח

אסור המחלקת

כְּמָה כּוֹאֵב וְלֹא נִעִים לְקָרָא עַל הַתְּנַהּגוּתָם שֶׁל קָרַח וְעֵדְתוֹ בְּפְרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ. כִּיצַד הֵם עוֹרְרוּ מִחֻלְקַת נוֹרָאָה עַל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, מִחֻלְקַת שְׁגָרָמָה בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר לְאֶסוֹן נוֹרָא וְלִמּוֹתָם שֶׁל אֲנָשִׁים רַבִּים כֹּל כֶּף בָּעַם יִשְׂרָאֵל. בְּעִקְבוֹת מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל בְּנֵי קָרַח הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ מִצְּנֵה חֲדָשָׁה: "וְלֹא יִהְיֶה כְּקָרַח וְכַעֲדָתוֹ" (בַּמִּדְבָּר י"ז, ה'). אָנוּ לְמַדִּים שֶׁיֵּשׁ אֶסוּר שֶׁל מִמְּשֵׁ לְהַתְּנַהֵג בְּדֶרֶךְ שֶׁהַתְּנַהֵגוּ בָּהּ קָרַח וְעֵדְתוֹ.

הֲאִם אֶסוּר הַמִּחֻלְקַת פְּרוּשׁוֹ שֶׁאֶסוּר לָנוּ לְחַשֵּׁב אַחֲרַיָּךְ כְּדֵי שֶׁלֹּא נִבּוֹא לְמִחֻלְקַת?

בּוֹדְאֵי שֶׁלֹּא כָּלֶם צְרִיכִים לְחַשֵּׁב בְּאוֹתָהּ צוּרָה. גַּם חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכָל הַדּוֹרוֹת חִלְקוּ זֶה עַל זֶה וְלֹא הִסְפִּימוּ זֶה עִם זֶה, אֲדָּ לֹא זֶה הַמִּחֻלְקַת שֶׁעָלֶיָּהּ נִצְטוּיָנוּ שֶׁלֹּא לְהִיּוֹת כְּקָרַח וְכַעֲדָתוֹ. הַמִּחֻלְקַת הָאֶסוּרָה הִיא הַמִּחֻלְקַת הַמְּבִיאָה לְשִׁנְאָה. וְכֵן כָּתַב רַב אַחֲאֵי גָאוֹן: "שִׂאִילְתָּא, דְּאֶסוּר לְהוֹן לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ פְּלוּגְתָּא, דְּכִינּוֹן דְּקִימֵי בְּפְלוּגְתָּא אֲתוֹן לְמַסְנָא הַדְּדִי" (תְּרַגּוּם: אֶסוּר לְהֵם לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְעִשׂוֹת מִחֻלְקַת, שֶׁכַּאֲשֶׁר עוֹמְדִים בְּמִחֻלְקַת יְבוֹאוּ לְשִׁנְאָה זֶה אֶת זֶה). כְּלוּמַר, הַמִּחֻלְקַת אֶסוּרָה בְּגִלְל שֶׁהִיא מְבִיאָה בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר לְשִׁנְאָה וְרַחוּק זֶה מִזֶּה.

הַדְּרָךְ הַפְּשׁוּטָה לְבַדֵּק אִם אֲנַחְנוּ חוֹלְקִים בְּצוּרָה מְכַבֶּדֶת וְיִכּוֹנָה אוֹ שֶׁאֵנוּ עוֹמְדִים בְּפְנֵי מִחֻלְקַת אֶסוּרָה הִיא לְבַרֵּר אִם אֲנַחְנוּ עֹדִין אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה וְאֵנוּ נִשְׂאָרִים חֲבֵרִים. אִם הַמִּחֻלְקַת גּוֹרָמֶת לָנוּ לְמַרְיבָה וְשִׁנְאָה, זֶה אוֹמֵר שֶׁחִלְלָה אָנוּ צוֹעֲדִים בְּדֶרֶכּוֹ שֶׁל קָרַח וְעֵדְתוֹ.

נְתַאֲמֵץ לְשִׁמּוֹר תְּמִיד עַל הַכְּבוֹד וְהַאֲהָבָה גַּם בְּשַׁעָה שֶׁאֵנוּ חוֹלְקִים עַל אֶדָם אַחֵר; נִתְרַחֵק מֵאֵשׁ הַמִּחֻלְקַת וְנִזְכָּר שֶׁבְּלֵב תְּמִיד אֲנַחְנוּ אַחֵד.

הַלְכָה

מֵהִי הַמִּחֻלְקַת הָאֶסוּרָה מֵהַתּוֹרָה?

בְּפְרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ עַל מִחֻלְקַת קָרַח וְעֵדְתוֹ. הֲאִם הַמִּחֻלְקַת הִיא אֶסוּר מִמְּשֵׁ? אִיךְ גִּדַע מֵהִי בְּדִיּוֹק הַמִּחֻלְקַת הָאֶסוּרָה מֵהַתּוֹרָה?

מִפְּרִשְׁת קָרַח לְמַדּוּ חֲכָמֵינוּ עַל אֶסוּר הַמִּחֻלְקַת: "כֹּל הַמַּחְזִיק בְּמִחֻלְקַת עוֹבֵר בְּלֹא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְלֹא יִהְיֶה כְּקָרַח וְכַעֲדָתוֹ." כֹּל רִיב הַמְּבִיא לְשִׁנְאָה אֶסוּר, אֲלֵא שֶׁהַמִּחֻלְקַת חֲמוּרָה עוֹד יוֹתֵר. מְרִיבָה הִיא בְּדֶרֶךְ כָּל קִצְרָה וְחוֹלְפָת, אֲדָּ מִחֻלְקַת לְעַמֹּת זֹאת נִמְשַׁכֶּת עַל פִּי רַב זְמַן מִמְּשֵׁ, וְתוֹצְאוֹתֶיהָ חֲמוּרוֹת וְקִשּׁוֹת הַרְבֵּה יוֹתֵר. עַל דֶּרֶךְ מְשַׁל, הַמְּרִיבָה הִיא כְּמוֹ גְּפְרוּר וְאֵלוֹ הַמִּחֻלְקַת הִיא כְּמוֹ מְדוּרַת אֵשׁ. הַגְּפְרוּר מְסַכּוֹ, אֲדָּ הוּא עֲשׂוּי לְהַכְּבוֹת מֵהָר כֶּשֶׁם שֶׁנִּדְלַק מֵהָר. הַמְּדוּרָה לְעַמֹּת זֹאת גְּדוּלָה, וְלֹא תְּמִיד אֲפֶשֶׁר לְכַבּוֹת אוֹתָהּ בְּקִלוֹת אַחֲרֵי שֶׁפְּרָצָה. גַּם הַמִּחֻלְקַת, מִמְּשֵׁ כְּמוֹ הַמְּדוּרָה, בּוֹעֲרַת בְּעִצְמָה רַבָּה וְלֹא תְּמִיד אֲפֶשֶׁר לְכַבּוֹתָהּ בְּקִלוֹת אַחֲרֵי שֶׁהִיא מִתְּפַרְצַת וּמִתְּפַשֵּׁטֶת.

שנגיע בשלום לברז מים. כשהגענו כמעט מעלפים לשער בית הספר קדמו את פנינו המחנך, מנהל בית הספר וקבוצת הורים מדאגים. כל אחד חזר הביתה עם הוריו, ואלו אני זמנתי עם הורי לחדר המנהל.

המנהל התישב בכסאו ואני השפלתי את המבט. "אתה יודע", הוא פתח, "יש בפרשת השבוע, פרשת קרח, לקח חשוב עבורך".

לצייר ילד בין גלי הים ומתוך הגלים יוצאים לויים עם כלי נגינה.

"בספר תהלים מזכרים הלויים המנגנים בבית המקדש. בפסוקי התהלים הלויים מניחים דוקא לקרח, כאלו היה אחד מהאבות הקדושים. אלא שהמנגנים הללו שמזכרים בספר תהלים השתמשו בכוחו של קרח". לא הבנתי כלום. המנהל הבחין בכך והמשיך: "המתן, אני אסביר הכל. לקרח היה פשרון מיחד, וכלת השפעה מיחדת למשך אחריו לבבות. 'ויקח קרח' - לקחם בדברים. הוא הצליח למשך אחריו את כל ישראל מהקצה אל הקצה. זהו כוח הקים בעולם ויכול לשמש גם לחיוב ולא רק לשלילה. המשוררים, שהיו מצאצאי של קרח, השתמשו בכשרונם הסוחר כדי לכתב שירים המסגלים לעורר את ישראל לתשובה, לפתח שערים בלבבות וליצר התעוררות עצומה בקהל העולים לרגל. הראשון שהשתמש בכוח זה היה אלקנה, שהיה מצאצאי קרח. פשרה שמשכן שילה חרב, הפעיל את הכשרון שהיה טמון בו והיה מסתובב מעיר לעיר ומבית לבית כדי לגרם לאנשים לעלות לשילה. כך עשה גם שמואל בנו, שהיה מסתובב מעיר לעיר ומכפר לכפר כדי לתק את עם ישראל ולעורר אותם להתקרב לאביהם שבשמים. בני קרח אלו משתמשים לחיוב באותו כשרון שהיה לאבי-אביהם".

המנהל הסתכל בי. "נחנת בכשרון הנהגה, יש לך כוח שכנוע והשפעה על הכתה. האם אתה מסוגל להשתמש בכוח זה לחיוב?"

לא ידעתי מה לומר. האמת היא שמעולם לא חשבתי על הדברים בצורה כזו. הקב"ה נתן לי כוח להשפיע ולהנהיג, והחלטה אם ההשפעה תהיה שלילית או חיובית – נמצאת בידי. התבישתי במה שעשיתי. ספנתי את עצמי ואת כל הכתה. רציתי שהאדמה תבלע את המעשה הרע הזה ושאפתח דף חדש.

"כשהמורה לטבע נכנסת כלם מתישבים במקומות ומוציאים ספרי למוד!" הכרזתי בפתח לנגד עיניהם המשתאות של חברי. שעור טבע זה דוקא מעגן...